

LOGOPEDO PATARIMAI BŪSIMŲ PIRMOKŲ TĖVAMS

Mokykite taisyklingai tarti garsus

Taisyklingas garso tarimas priklauso nuo tikslios artikuliacijos. Tam reikalinga kasdienė lūpų, liežuvio mankšta. Paaiškinus logopedui, atlikite pratimus kartu su savo mažaisiais. Sekite vaiko kalbą: netaisyklingai tariamus žodžius pataisykite, pakartokite patys taisyklingai, kartokite kartu su vaiku. Įtvirtinti kalbos garsus labai padeda žaismingos skaičiuotės bei greitakalbės.

Lavinkite foneminę klausą

Foneminė klausą – gebėjimas skirti kalbos garsus jų klausantis, yra taisyklingo kalbėjimo, mokymosi skaityti ir rašyti pagrindas. Vaikai turintys neišlavintą foneminę klausą painioja panašiai tariamus garsus: k-t, g-d, s-š, z-z, r-l. Pamokykite vaikus skirti nurodytą garsą garsų, skiemenų ar žodžių eilėje; nustatyti pirmąjį žodžio garsą; sugalvoti kuo daugiau nurodytu garsu prasidedančių žodžių; pasakyti sakinį, kuriame visi žodžiai prasidėtų tuo pačiu garsu; pratęsti pasaką. Mažiesiems patinka žaisti įvairius žaidimus: „Atspėk žodį“, „Kas daugiau“, „Pažingsniuokime“, „Pataisyk žodį“ ir t. t.

Turtinkite žodyną

Žodyno turtinimui siūlykite žaisti žaidimus: „Kas kur gyvena?“, „Padėk surasti mamą“, „Kas ko neturi?“, „Sudėk iš dalių“ ir pan.

Mokykite erdvinius, laiko santykius reiškiančių žodžių, prielinksnius (Kur yra daiktai, gyvūnai? Pieštukas ant stalo, po stalu, tarp stalo ir kėdės, virš knygos, už vazos ir kt.), įvairių apibendrinimų (Kas yra baldai, indai, transportas, naminiai, laukiniai gyvūnai, darbo įrankiai), antonimų. Paaiškinkite, kad žodžiai gali turėti kelias reikšmes.

Tobulinkite gramatinius gebėjimus

Sudarinėkite priesaginius, sudurtinius žodžius, mokykite derinti daiktavardį ir skaitvardį (trejos bitės, dvi mašinos, du namai), daiktavardį bei būdvardį (platus kelias, gėlėta suknelė), skatinkite taisyklingai vartoti prielinksnius (ant, po, už, prie, tarp, prieš ir kt.), būdvardžių laipsnius. Šią veiklą galite paversti žaidimu: pvz. Paimkite puodelį ir žaisliuką (pvz.: pelytę). Sudarinėkite įvairias situacijas ir klauskite: „Kur pasislėpė pelytė?“

Mokykite apibendrinimų, antonimų, laiko santykius reiškiančių žodžių pavadinimų.

Mokykloje labai svarbu mokėti atsakyti į klausimus, pilnu sakiniu, nuosekliai išdėstyti savo mintis, todėl lavinkite vaiko sugebėjimą rišliai papasakoti. Pradžioje mokykite apibūdinamojo pasakojimo, lyginkite du daiktus, panaudokite siužetinius paveikslėlius, knygelių iliustracijas. Dėliokite paveikslėlių serijas, ir skatinkite papasakoti juose pavaizduotas istorijas. Vaikai mėgsta kurti, todėl žaiskite žaidimą „Tęsk toliau“. Kartu stebėkite ir aptarkite televizijos laidas. Raskite laiko kiekvieną dieną po 20 minučių, vaikams garsiai paskaityti kokį nors tekstą, geriausiai tinka

pasakēlē. Tokiu būdu lavēja vaiko girdimasis suvokimas, vaizduotē. Vēliu tai padēs lengviau formuotis skaitymo bei rašymo īgūdžiams.

Lavinkite smulkiajā rankū motorikā

Manoma, kad tarp smulkiosios motorikos judesių ir sklindaus vaiko kalbėjimo yra tiesioginis ryšys. Mokslininkai teigia, kad smulkiosios motorikos lavinimas didina galvos smegenų žievės aktyvumą, todėl gerėja kalbėjimas, klausia, rega, dėmesys.

Užduotys, lavinančios smulkiąją motoriką: įdėti formą į dėžutes su įvairiomis išpjovomis; atsegti ir užsegti sagas; surinkti į dėžutes įvairaus dydžio akmenėlius, pupas, žirnius, kruopas; išdėlioti smulkią mozaiką; ritmiškai belsti pieštuku į stalą; ritmiškai ploti į stalą; suverti žiedus, karoliukus ant virvutės; suvyti įvairaus storio spalvotų siūlų kamuoliukus; panaudoti pirštų dažus, spausti pirštukais įvairių spalvų dažais ant popieriaus; sulankstyti servetėles; žaisti su popierinėmis lėlėmis; iš kaladėlių statyti bokštus, namus, tverti tvoras; Smulkiosios motorikos lavinimas gali būti derinamas su trumpais ketureiliais, mįslėmis žaidybinės veiklos metu.

Ikimokyklinio amžiaus vaikų kalba yra nevienodo lygio, nes kiekvienas vaikas unikalus. Jis vystosi priklausomai nuo savo gebėjimų, kultūros, kalbos, šeimos, auklėjimo. Gerai išplėtota, taisyklinga kalba yra vienas iš svarbiausių veiksnių, nulemiančių sėkmingą vaiko mokymąsi mokykloje.

Parengė Alytaus Panemunės progimnazijos logopedė Jolanta Kazakevičienė